

Eerste resultaten Jaar van de Grauwe Klauwier

langs de Rijn in Duitsland. Meldingen uit Groningen bleven uit.

Toekomst?

Enkele jaren geleden leek het eigenlijk nog onmogelijk. Maar, gezien de spectaculaire aantalsontwikkeling in Zuid-Europa (zie een komend nummer van Limosa), wie weet kunnen we over enkele jaren de **Zwarte Ibis** begroeten als nieuwe broedvogel? Twee ibissen (wellicht een paar) verbleven langere tijd in de Kropswolderbuitenpolder waarbij één van de ander een tak aanbood. In juli werden in het Veluwemeer twee adulte en twee (vliegvlugge) 'juvenile' **Visarenden** gezien (15 juli) met twee en drie dagen later 3 vogels bij elkaar. Intrigerende waarnemingen maar aanwijzingen voor een lokaal broedgeval ontbraken. Hetzelfde was het geval bij een in Drenthe overzomerende tweede kalenderjaar man **Steppiekiekendief** en bij **Grote Zaagbekken** in het Haringvliet ZH (9 juveniele, maar vliegvlugge, vogels in augustus; in 2011 werd er ook al een vrouwtje met 10 vliegvlugge jongen gezien). Op Terschelling verbleven van 25 april tot 3 juni twee **Witbandkruisbekken**, vermoedelijk een paar, maar aanwijzingen voor een broedgeval ontbraken ook hier (dit in tegenstelling tot Denemarken waar het eerste succesvolle broedgeval plaatsvond).

Mocht u nog gegevens van zeldzame broedvogels hebben, dan ontvangen wij die graag zo snel mogelijk. Het rapport over 2011 valt komend voorjaar bij alle tellers van zeldzame soorten in de bus als dank voor hun inspanningen.

Tot slot wil ik graag alle districts-coördinatoren, tellers, werkgroepen en terreinbeheerders bijzonder bedanken voor hun inspanningen in 2012!

● **Arjan Boele**

Nu het veldwerk erop zit en ruim de helft van de telgegevens is ingevoerd, kunnen we een eerste overzicht geven van hoe het 'Jaar van...' er voor de Grauwe Klauwier heeft uitgezien.

Toe- en afnames

Er zijn flinke verschillen in aantalsontwikkeling tussen gebieden. Voor het Bargerveen, kerngebied van het eerste uur, werd op basis van de slechte conditie van nestjongen in 2011 voorspeld dat hoogstens 10% van hen dit jaar zou terugkeren. Dit bleek goed te kloppen! Zo'n lage terugkeer kan de populatie niet op peil houden. Deze daalde dan ook van 55 naar 45 broedparen, de laagste stand sinds 2007. In andere delen van Drenthe was het beeld variabel: in sommige gebieden werden meer klauwieren vastgesteld dan het jaar daarvoor, in andere gebieden waren het er minder.

Maar liefst 22 broedparen werden vastgesteld op de Doornspijkse Heide e.o. (Noord-Veluwe), duidelijk meer dan de 17 van vorig jaar. In de Achterhoek werden 7 territoria gevonden (5 in 2011), in Twente 12 (6 in 2011, maar nu iets intensiever onderzocht). Ook in Limburg werden fors meer Grauwe Klauwieren gevonden: 44 tegen 33 in 2011 (Ruud van Dongen). Nieuwe locaties met geslaagde broedgevallen werden hier vastgesteld bij o.a. de Mariapeel en De Zoom (Nederweert).

Al met al kan het broedseizoen, voor zover onze informatie nu reikt, het beste worden omschreven als 'licht in de plus'; het beeld is in ieder geval duidelijk positiever dan we in eerste instantie dachten. In het 'Jaar van...' is ook beter gezocht naar de aanwezigheid van klauwieren buiten de bekende kerngebieden. Er werden 66 gebieden 'geclaimd' die niet eerder of niet recent werden onderzocht. Dit leverde in totaal 17 territoria op.

Variabel broedsucces

In het Bargerveen bracht 75% van de paren succesvol jongen groot. Met een gemiddelde van 3,2 jongen per broedpaar lag het broedsucces zelfs iets hoger dan in voorgaande jaren. Ook de conditie van de jongen was heel redelijk, met maar ongeveer 5% ondervoede nestjongen. Op basis van deze getallen wordt verwacht dat de populatie in het Bargerveen volgend jaar minstens even groot zal zijn als die in 2012, of wellicht licht kan toenemen. Ook op de Doornspijkse Heide was het broedsucces goed met gemiddeld 3,1 jongen per broedpaar.

In andere delen van Drenthe ging het minder goed. Anders dan in andere jaren bleken sommige (met mos beklede) nesten zodanig verzadigd te raken met regenwater dat deze uit de neststruik vielen. Ook werd een nest gevonden waarbij een vrouwtje op dode jongen zat. Daarnaast werden nesten aangetroffen met maar een of twee eieren, wat normaliter zelden voorkomt. Hoewel de definitieve cijfers nog niet zijn berekend, was in delen van Drenthe zowel de conditie van de jongen als het gemiddelde broedsucces zodanig laag dat hooguit 10% van de jongen gaat terugkeren. In dat geval zou volgend jaar een krimp van de populatie kunnen optreden. Ook in Limburg lag het broedsucces onder het gemiddelde: 65% van de paren was succesvol, tegen 73-78% in de vier jaren daarvoor (Ruud van Dongen).

Bijzonder

Elk jaar kent zijn bijzonderheden. Zo werd dit jaar één van de grootste verplaatsingen ooit binnen Nederland geconstateerd. Een gekleurde broedvogel uit het Drentse Holttinge vestigde zich bijna 60 km verderop op de Doornspijkse Heide. In het Dwingelderveld hield zich een vogel op die twee jaar eerder uit het ei kroop in het Bargerveen, op zo'n 45 km. In 2012 bleken twee vogels de respectabele leeftijd van zeven jaar te hebben bereikt: een mannetje in het Bargerveen en een vrouwtje elders in Drenthe. Bijzonder, want pas eenmaal eerder was er in Nederland een zo oude Grauwe Klauwier vastgesteld.

● **Marijn Nijssen (Stichting Bargerveen) & Joost van Bruggen (Sovon)**